

רעפ 2841/24 - עופר רשו נ' מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 2841/24

כבוד השופט ח' כבוב

לפני:

עופר רשו

נגד

המבקש:

מדינת ישראל

המשיבה:

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 21.2.2024 בעפמ"ק 9749-09-23 שניתן על ידי כבוד השופטת א' פינק

בעצמו

בשם המבקש:

החלטה

1. זוהי בקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כבוד השופטת א' פינק) בעפמ"ק 9749-09-23 מיום 21.02.2024, בגדרו נדחה ערעורו של המבקש על פסק דינו של בית המשפט לעניינים מקומיים ברחובות (כבוד השופטת א' סבחת-חיימוביץ) בח"נ 19082-11-21, בח"נ 19083-11-21, בח"נ 19090-11-21 ובח"נ 19091-11-21 מיום 28.05.2023.

תמצית העובדות וההליכים בבתי משפט קמא

2. בתאריכים 08.04.2021, 18.04.2021 ו-27.04.2021, נצפה רכבו של המבקש כשהוא עומד עם שני גלגלים על המדרכה בעיר רחובות, בניגוד להוראת סעיף 10(א)(3) לחוק עזר לרחובות (העמדת רכב וחנייתו), התשס"ח-2008 (להלן: חוק העזר), וביום 13.04.2021, נצפה רכבו חונה במקום אסור, בניגוד להוראת סעיף 10(ד) לחוק העזר. כתוצאה מכך, נרשמו לחובת המבקש ארבע הודעות קנס. במקרה דנא, העבירות נצפו על-ידי פקחיות, ותועדו באמצעות מצלמה ניידת אשר מוצבת על גבי ניידות הפיקוח העירוני, בזמן שבו שהה המבקש מחוץ לרכבו.

3. במסגרת ההליך בבית המשפט לעניינים מקומיים, המבקש הודה בהעמדת רכבו כמתואר בעובדות כתבי האישום, אך כפר באשמה. המבקש טען, בעיקרו של דבר, כי עיריית רחובות (להלן: המשיבה), לא הציבה שלטים המתריעים על אודות קיום אכיפה עירונית של עבירות חניה באמצעות ניידת צילום, וכי לא פורסם על-ידיה דבר האכיפה באתר האינטרנט שלה. בתוך כך נטען, כי המשיבה פעלה בניגוד

להוראות חוזר מנכ"ל מספר 4/2018 (להלן: חוזר המנכ"ל) אשר מחייב אותה להתריע את תושבי העיר על האכיפה, ועל-כן עומדת למבקש טענה של הגנה מן הצדק.

4. בהכרעת דינו שניתנה ביום 28.05.2023, עמד בית המשפט לעניינים מקומיים על ההסדרה החוקית בהפעלת מצלמות וידאו לצורך אכיפת עבירות חניה ברשויות המקומיות, אשר עוגנה בחוזר המנכ"ל, וקבע לעניין זה כדלהלן:

"הפרק הרלוונטי לענייננו בחוזר מנכ"ל 4/2018 הוא סעיף 6 העוסק בהפעלת מצלמה ניידת. סעיף זה קובע, כי התנאים לגבי מצלמה ניידת יחולו בשינויים המחויבים גם בעניין הפעלת מצלמה ניידת ונקבע באופן מפורש שסעיף 4(ה)(1) לא יחול כלל [...] סעיף 6(ב)(5) קובע, כי יש לציין את האזורים בהם תופעל מצלמה ניידת ואם היא מופעלת בכל אזורי הרשות יש לציין זאת. כמו-כן "תציב הרשות שלטים במספר מקומות מרכזיים בשטח הרשות באופן שיבהיר לציבור הנהגים, בכתב ובתמונה, כי נעשה שימוש במצלמות לצורך תיעוד של עבירת חניה" [...] עוד יש להבהיר, כי חוזר מנכ"ל לא קובע שעל המאשימה להציב שלטים בכל הכניסות לעיר או בכל מקום אלא "במקומות מרכזיים" בהתאם לשיקול דעתה. נוכח כל האמור לעיל, לא נפלו פגמים ביישום חוזר מנכ"ל 4/2018 על ידי המאשימה. אי הצגת השילוט על ידי המאשימה הוא פגם מינורי שאין בו להביא לקביעה, כי נפל פגם בשלט שהוצב על ידה באופן שאינו נותן מענה לאמור בחוזר 4/2018 [...] מקובלת עלי עמדת ב"כ המאשימה, כי בענייננו מדובר בעבירה שנקלטה בחושיה של כל אחת מהפקחיות, כך שהצילום הוא רק אמצעי עזר".

5. לצד זאת נקבע, כי גרסתו של מנהל מחלקת התמרור, סימוני דרך ורמזורים בעיריית רחובות, שהעיד מטעם המשיבה בנוגע להצבת שילוט בעיר, לא נסתרה על-ידי המבקש. לפיכך, הגיע בית המשפט למסקנה לפיה השלטים ברחבי העיר רחובות המתריעים מפני אכיפת עבירות חניה באמצעות ניידות צילום, הוצבו כנדרש. נוכח האמור, בית המשפט לעניינים מקומיים הרשיע את המבקש במיחוס לו, ובו ביום גזר את עונשו לקנס בסך של 2,500 ש"ח.

6. המבקש ערער על פסק דינו של בית המשפט לעניינים מקומיים לפני בית משפט קמא, וביום 19.02.2024 התקיים דיון בערעור. במסגרת הדיון, שב המבקש על טיעונו, כי המשיבה לא פעלה בהתאם לנוהל אשר נקבע בחוזר המנכ"ל, וביקש להורות על ביטול כתבי האישום נגדו; ולחלופין, לפסול את תיעודי העבירות בזמן ביצוען. זאת ועוד, המבקש טען כי בטרם הפקת הקנסות, היה על הפקחיות לכרוז לו על העמדת הרכב בניסיון למנוע את ביצוע העבירות. מנגד, המשיבה סמכה את ידה על פסק דינו של בית המשפט לעניינים מקומיים, וביקשה לדחות את הערעור.

7. ביום 21.02.2024, נתן בית משפט קמא את פסק דינו אשר דחה את ערעורו של המבקש, על שני

חלקיו. בפתח דבריו, הדגיש בית משפט קמא כי הרשעתו של המבקש בוססה הן על הודאתו ועל השיטתיות בביצוע מעשי העבירות, והן על ניהול הליך הוכחות ועיון בראיות שכללו תיעודי העבירות ואת עדותן של הפקחיות. נוכח כך, ולנוכח התשתית הראייתית העצמאית לביצוע העבירות שהונחה לפני בית משפט קמא, נקבע כי אין לבטל את הרשעת המבקש או את עונשו של זה, וזאת גם אם טיעונו על אופן אכיפת המצלמות היו מתקבלות. עוד נקבע, כי אין מחלוקת עובדתית כי שילוט המעיד על אכיפה באמצעות מצלמה ניידת כן הוצב בכניסות לשטח העיר רחובות. הודגש, כי אמנם עצם האכיפה לא פורסם באתר האינטרנט של המשיבה, וגם לא במקומות נוספים בעיר מעבר לאלה שהוצגו לבית משפט קמא, אך "לכל היותר מדובר בפגם מינורי שעניינו בהיקף הפרסום הנדרש בדבר אכיפה באמצעות מצלמות ניידות". כן נקבע, כי "פגם מינורי מסוג זה אינו מספק על מנת להקים למערער טענה להגנה מן הצדק - וודאי שלא בעוצמה המצדיקה ביטול כתב האישום וזיכויו".

8. מכאן הבקשה שלפניי, אשר הוגשה ביום 03.04.2024.

בקשת רשות הערעור ותמצית נימוקיה

9. המבקש טען כי יש ליתן לו רשות ערעור, שכן אופן ניהול ההליכים בבתי משפט קמא גרם לו "עיוות דין"; וכן, כי בקשתו מעוררת שאלה עקרונית שטרם נדונה בבית משפט זה אשר לאופן אכיפת הנחיות חוזר המנכ"ל על-ידי המשיבה.

10. בקשתו של המבקש משתרעת על פני 31 עמודים, והיא כוללת טענות רבות, אשר רובן ככולן כבר הושמעו לפני בתי משפט קמא. כך נטען, כי בדרך הכניסה לעיר רחובות, ממנה המבקש נסע במועדים הרלוונטיים לכתבי האישום, המבקש לא נתקל בשילוט המעיד על דבר האכיפה הממונעת, ואף כי דבר האכיפה לא פורסם באתר האינטרנט של המשיבה בהתאם להוראות חוזר המנכ"ל. זאת ועוד, נטען כי בית משפט קמא התעלם מטענת המבקש, לפיה השילוט שהוצב בכניסה לעיר רחובות, הוצב בדיעבד שלא בהתאם להוראות חוזר המנכ"ל, שכן השילוט לא כלל תמונה, אלא כיתוב בלבד.

11. כן נטען, כי שגה בית משפט קמא עת אימץ את קביעתו של בית המשפט לעניינים מקומיים כי מדובר בפגם מינורי שאינו מצדיק התערבות, כשלמעשה, המבקש הוכיח את ריבוי הפרותיה של המשיבה, שלשיטתו אף מצדיקות להורות על פסילת תיעודי העבירות. המבקש הוסיף וטען לעניין ניהול הליך הראיות על-ידי בית המשפט לעניינים מקומיים, כי הליך זה לקה בפגמים, שביניהם ביטול זימון העד מטעם המבקש, וכן מתן עדות מטעם המשיבה, שלטענתו נסתרה בראיות במשפט. המבקש מעלה שאלות רבות של פרוצדורה וסדרי דין שלעמדתו מצדיקות מתן רשות ערעור; ובהמשך אף ביטול הרשעתו או הפחתת הקנס שהוטל עליו.

דין והכרעה

12. כלל נקוט הוא בידנו כי רשות לערער ב'גלגול שלישי' תינתן רק במקרים חריגים בהם הבקשה מעוררת שאלה משפטית עקרונית החורגת מעניינם של הצדדים או כאשר מתעורר חשש לעיוות דין או

אי צדק חמור (ראו למשל: רע"פ 6365/23 קיסרי נ' מדינת ישראל, פסקה 22 (14.11.2023), והאסמכתאות שם).

13. אקדים אחרית לראשית ואציין, כי לא מצאתי שעניינו של המבקש נופל לגדר מקרים חריגים אלה; ועל-כן, דינה של בקשת רשות הערעור להידחות בלא צורך להידרש לתשובת המשיבה.

14. זאת ועוד, גם לגופם של דברים, דינה של הבקשה להידחות. עניינה של הבקשה הוא באכיפה העירונית של עבירות חניה באמצעות ניידת צילום שמבצעת המשיבה, כאשר נטען שהאכיפה לא נעשתה בהתאם לנוהל שנקבע בחוזר המנכ"ל. חוזר המנכ"ל הרלוונטי לענייננו, נכנס לתוקף בשלהי חודש מרץ בשנת 2018, והוא מציב כללים לאופן הפעלת מצלמות וידאו לצורך אכיפת עבירות חניה. חוזר המנכ"ל קובע לעניין זה כדלהלן:

"השימוש במצלמות וידאו לצורך אכיפת עבירות חניה הוא כלי להתמודדות עם עבריינות חניה, בנסיבות שבהן החניה עלולה לפגוע בסדר הציבורי, או ליצור הפרעה לתנועה או למשתמשי דרך אחרים [...] השימוש במצלמות וידאו לצורך אכיפת עבירות אלה מהווה סמכות עזר לשם מילוי תפקידו של פקח החניה, בכפוף למגבלות הדין ולתנאים שיפורטו להלן במסגרת נוהל זה. (סעיף 1.א לחוזר הנ"ל). לנוכח האמור, צילום של מקום ציבורי, ובכלל זה צילום לצורך תיעוד עבירות חניה, מחייב בחינה זהירה ושימוש מוגבל. מטרתו של נוהל זה היא לקבוע כללים להפעלת סמכותה של הרשות המקומית להציב ולהפעיל מצלמות וידאו לאכיפת עבירות חניה, ובכלל זאת אופן השימוש בצילומים ושמירתם. לנוכח החשש מפגיעה בזכות החוקתית לפרטיות, נועד הנוהל לקבוע כללים להפעלת המצלמות האמורות בידי הרשות המקומית, על מנת לאפשר שימוש בכלי אכיפת זה, תוך צמצום החשש האמור ככל הניתן." (בסעיף 1.ג לחוזר הנ"ל)(ההדגשות הוספו - ח' כ').

15. לאחרונה, עמד בית משפט זה על תכליתו של הנוהל להסדרת מצלמות לצורך אכיפת עבירות חניה, וקבע לעניין זה:

"מטרתו של נוהל זה היא לקבוע כללים להפעלת סמכותה של הרשות המקומית להציב ולהפעיל מצלמות וידאו לאכיפת עבירות חניה, ובכלל זאת אופן השימוש בצילומים ושמירתם. לנוכח החשש מפגיעה בזכות החוקתית לפרטיות, נועד הנוהל לקבוע כללים להפעלת המצלמות האמורות בידי הרשות המקומית, על מנת לאפשר שימוש בכלי אכיפת זה, תוך צמצום החשש האמור ככל הניתן [...] (רע"פ 1492/19 מזרחי נ' מדינת ישראל, פסקה 3 (16.04.2020))."

16. הנה כי כן, הנוהל שנקבע בחוזר המנכ"ל מסדיר את אופן הפעלת מצלמות הווידאו לצורך אכיפת

עבירות חניה, וקובע כללים לשם שימוש במצלמות אלו, במטרה לצמצם את החשש מפגיעה בזכות לפרטיות הכרוכה בהפעלתן. מכאן אנו למדים, כי השימוש במצלמה, כשלעצמו, מהווה אך סמכות עזר העומדת לרשות פקחי החניה, בכך, שאי יישום ההנחיות שנקבעו בחוזר המנכ"ל לא מבטל, מעיקרו, מעשה עבירה של פלוני.

17. למען שלמות התמונה, יובאו להלן הוראות החוק בהן הורשע המבקש.

סעיף 10(א)(3) וסעיף 10(ד) לחוק העזר קובעים, כדלקמן:

10" (א) לא יעצור אדם רכב, לא יעמידנו, לא יחנהו ולא ישאירנו עומד, כולו או חלק ממנו, באחד המקומות המנויים להלן, אלא לשם מניעת תאונה או לשם מילוי אחרי הוראה מהוראות תקנות אלה או אם סומן בתמרור אחרת; ואלה המקומות:

[...]

(3) על מדרכה, למעט במקום שהוסדר להעמדת רכב והחנייתו כאמור בסעיף 4(ג);

[...]

(ד) לא יעמיד אדם, לא יחנה ולא ירשה לאחר להעמיד או להחנות רכב במקום חניה שהחניה בו נאסרה לפי תקנות התעבורה, והאיסור מסומן בהתאם להודעת התעבורה". (ההדגשות הוספו - ח' כ').

18. בענייננו, הרשעתו של המבקש מבוססת על תיעוד מזמן אמת ועל עדותן של הפקחיות "שקלטו בחושיהן" את רכבו (פסקה 18 לפסק דינו של בית המשפט לעניינים מקומיים) כאשר המצלמה הניידת היוותה כלי עזר לצורך תיעוד ושמירת ביצוע העבירות דה פקטו. דהיינו, הנוהל שנקבע בחוזר המנכ"ל לא מהווה חלק מהנורמה המשפטית הכלולה בהוראות סעיף 10 לחוק העזר. אלא, כאמור, הנוהל נועד לקבוע כללים לאופן הפעלת הרשות המקומית את סמכותה אשר להצבת והפעלת מצלמות וידאו לאכיפת עבירות חניה בשטחה, תוך מזעור הפגיעה בזכות לפרטיות.

19. טענותיו של המבקש, הן במרביתן טענות המופנות נגד קביעות שבעובדה ומהימנות של הערכאה הדיונית, שאין מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בהן, לא כל שכן במסגרת בקשת רשות לערער 'בגלגול שלישי' (רע"פ 372/17 ח'ורי נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (18.01.2017)). כך גם בנוגע להשגותיו של המבקש בדבר הפגמים שנפלו בניהול ההליך בבית המשפט לעניינים מקומיים, אינני סבור כי נגרם למבקש עיוות דין המצדיק מתן רשות ערעור (רע"פ 4631/21 פ"ן נ' הועדה המרחבית לתכנון ובניה יישובי הברון, פסקה 12 (12.09.2021)).

20. כמו כן, לא מצאתי ממש בטענת המבקש לפיה יש להורות על פסילת תיעודי העבירות משום שלגישתו אלה הושגו כתוצאה מאי החוקיות שהייתה כרוכה בהפעלת המצלמות - שכן גם אילולא

תיעודי העבירות, הפקחיות היו עדות ישירות לביצוע העבירות על-ידי המבקש. בהקשר זה אטעים כי כבר נפסק שתקיפה של מדיניות רשות מקומית ביחס לאכיפת עבירות חניה באמצעות מצלמות ניידות על-פי חוזר המנכ"ל, כאשר אין זיקה בינה לבין הרשעתו של המבקש, ראוי שתיעשה בדרך של הגשת עתירה מינהלית נגד הרשות המקומית ולא במסגרת ההליך הפלילי (ראו: רע"פ 5880/22 מוזס נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (08.01.2023), והאסמכתאות שם).

21. לפני חתימה יוער, כי חזקה על העירייה שתפעל בהתאם לנוהל חוזר המנכ"ל אשר לאופן אכיפת עבירות חניה באמצעות מצלמות ניידות, תוך מזעור החשש מפגיעה בזכויותיהם של תושביה ובפרטיותם, ובהתאם לכל דין אחר החל על העניין.

22. סוף דבר: הבקשה נדחית בזאת.

ניתנה היום, כ"ט באייר התשפ"ד (6.6.2024).

שׁוֹפֵט
